

Roll No.....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 6

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 808

नव्यव्याकरणम्

चतुर्थ प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश : केषाञ्चित् पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः।

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः —

20

(1) लकाराः भवन्ति: —

(5, 10, 12, 15)

(2) लेट् लकारो भवति —

(साहित्ये, वेदे, पुराणे, व्याकरणे)

(3) यूपदारुः समासोऽस्ति —

(द्वन्द्व, अव्यय, तत्पुरुष, बहुव्रीहि)

(4) उपशरदम् समासोऽस्ति —

(बहुव्रीहि, द्वन्द्व, अव्यय, तत्पुरुष)

(5) भवन्तु इत्यत्र लकारः —

(लट्, लोट्, लुङ्, लृट्)

(6) शप् स्थाने श्लुः भवति —

(भ्वादी, अदादी, जुहोत्यादी, दिवादी)

(7) आशावादर्थे लकारः कः ?

(लिट्, लिङ्, लोट्, लङ्)

(8) आज्ञार्थे लकारः कः ?

(लट्, लोट्, लिट्, लुङ्)

(9) एघ धातुपदं किम् ?

(परस्मैपद, अत्मनेपद, उभयपद, कोऽपिन)

(10) अवधीत् इत्यत्र का धातु ?

(अद्, हन्, गम्, चल)

2. लघूत्तरीयाः प्रश्नाः —

30

(1) उपसर्जन संज्ञाविधायक सूत्रं लिखत।

(2) “कृष्णश्रितः” इत्यत्र कः समासः ?

(3) “पीताम्बरः” इत्यत्र कः समासः ?

(4) द्वन्द्व समासविधायकसूत्रं लिखत।

- (5) परस्मैपद संज्ञा केन सूत्रेण भवति ?
- (6) भवानि इत्यत्र धातुरूपे कः लकारो भवति ?
- (7) अर्धधातुक संज्ञा केन सूत्रेण भवति ?
- (8) ऐधताम् इत्यत्र कः लकारो भवति ?
- (9) भविष्यामि इत्यत्र कः धातु वर्तते ?
- (10) एधते इत्यत्र टेरैत्वं केन सूत्रेण भवति ?

3. अधोलिखितप्रयोगाणां सूत्रनिर्देशानुसारं सिद्धिं लिखन्तु (केचन पञ्च) : 20

भूतपूर्वः, अपदिशम्, मासपूर्वः, भवतु, एधन्ते, गच्छति, जघास, जुहोति।

4. अधोलिखितानामुत्तरं लिख्यताम् : 15

- (1) क्रमानुसारं दशलकाराः प्रदर्शयन्तु।
- (2) लादेशाः परस्मैपद प्रत्ययाः लिखन्तु।
- (3) शप् लोपविधायकसूत्रं लिखत।
- (4) अभ्यास संज्ञाविधायकसूत्रं लिखत।
- (5) सार्वधातुक संज्ञा केन सूत्रेण भवति ?

5. सूत्रार्थो विधेयाः — 15

- (1) कर्तरि शप्।
- (2) परोक्षे लिट्।

- (3) मेनिः।
- (4) अदभ्यस्तात्।
- (5) आऽजादीनाम्।।

अथवा

6. अधोलिखितधातूनां लकारानुसारं त्रीणि रूपाणि प्रदर्शयन्तु :
भू (लोट्), गम (लुट्), वद (लृट्), एध (लट्), शीङ् (लट्)।